

L'aigua, una qüestió d'Estat

OSCAR SALADIÉ
Càtedra Dow/URV
de Desenvolupament
Sostenible

Qualsevol alteració o modificació del curs d'un riu o del seu cabal té repercussions en el conjunt del sistema, especialment en el seu tram final. En alguns casos en aquest tram final s'hi ha format un delta. Es tracta d'un espai guanyat al mar gràcies a les aportacions dels sediments arrossegats per l'aigua dels rius. Mentre l'aportació sigui superior a la subsidència deguda a la compactació dels materials, el delta creix. Si les forces s'igualen el delta s'estabilitza. I si l'arribada de sediments es redueix de manera significativa es produeix una retracció.

En el cas del riu Ebre, la construcció de diferents infraestructures hidràuliques, com ara els embassaments, ha permès aprofitar l'aigua per fer energia elèctrica, derivar-la per tal de posar terres de conreu en regadiu, així com també per evitar grans inundacions. Però també ha provocat, com a contrapartida, una reducció significativa dels sediments que arriben al tram final del riu a les comarques del Baix Ebre i el Montsià. En aquest joc d'equilibris s'hi ha d'afegir un altre actor: el canvi climàtic. La pujada del nivell del mar és un

efecte col·lateral de l'augment de les temperatures provocat per la cada cop major concentració de gasos d'efecte hivernacle a l'atmosfera.

El delta de l'Ebre és una espai molt fràgil on trobem un ecosistema singular amb un valor ecològic excepcional. Es troba en part protegit sota la figura de Parc Natural i conviu, sovint amb desavinences, amb diferents activitats socioeconòmiques, entre les quals destaquen l'agricultura i el turisme. Totes i cadascuna d'aquestes activitats

La gestió de l'aigua és una qüestió d'Estat, no pas de govern. Tots som Estat.

Calen grans consensos

depenen del manteniment del delta, en tant que espai físic, i de l'aigua del riu per garantir bona part de les seves necessitats hídriques.

El divendres 28 de febrer, el Consell de Ministres del Govern

d'Espanya va aprovar el Pla Hidrològic de la Conca de l'Ebre. Es preveu, entre altres coses, augmentar en mig milió d'hectàrees les terres de regadiu i fer una inversió de més de 2.500 milions d'euros en infraestructures, protecció dels ecosistemes, governança, etc. No sóc pas seguidor de Friedrich Ratzel i el seu determinisme geogràfic, però sí que crec que el medi ens condiciona. Cada territori té unes aptituds i, tot i existir una important flexibilitat propiciada pel desenvolupament tècnic i tec-

nològic, s'ha d'anar en compte de no sobrepassar certs límits.

El Pla Hidrològic de la Conca de l'Ebre també quantifica quin ha de ser el cabal mínim que cal garantir (cabal ecològic) en diferents punts de la conca. En el cas del tram final de l'Ebre, aquest cabal ecològic s'ha establert en 100 m³ per segon i 3.200 hm³ l'any. Em semblen unes quantitats molt baixes per garantir el manteniment del delta tal i com el coneixem ara. Un valor, el de la quantitat anual, molt allunyat dels més de 7.000 hm³ que en el seu moment va proposar el Govern de la Generalitat de Catalunya com a cabal mínim. Com pot ser que la diferència sigui de gairebé 4.000 hm³?

Davant les incerteses existents s'hauria d'aplicar el principi de precaució. Això no vol dir inacció i que no es pugui fer res de res. Les coses s'han de fer bé. En cas contrari, les conseqüències d'emprendre accions inadequades o equivocades poden ser irreversibles. La gestió de l'aigua és una qüestió d'Estat, no pas de govern. Tots som Estat. És necessari arribar a grans consensos deixant de banda els interessos polítics. Però es veu que a la pell de brau això és bastant difícil. Com lamentava Ciceró, tot i que la cita la vaig conèixer primerament quan era més jove gràcies a Astèrix el gal: *o tempora, o mores!*

